Evaluatie De wereld aan je voeten!
Kiezen voor wetenschap, technologie en ondernemen in "a global world".

Plan van aanpak
Departement Economie, Wetenschap en Innovatie
Afdeling Strategie en Coördinatie
Afdeling Onderzoek

Agentschap Ondernemen

Departement Onderwijs & Vorming

15.10.2010

Inleiding

Het project "De wereld aan je voeten! Kiezen voor wetenschap, technologie en ondernemen in "a global world"." (hierna kortweg De wereld aan je voeten!) is in eerste instantie een initiatief van de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging (hierna kortweg KVIV). Het project wordt ondersteund door de Vlaamse overheid en ontvangt financiering uit drie bronnen: het departement Economie, Wetenschap en Innovatie, het departement Onderwijs en Vorming en het Agentschap Ondernemen en valt aldus onder de bevoegdheid van drie ministers.

Korte beschrijving van het project
Voor een goed begrip van de evaluatie wordt het project hier kort beschreven. Het project bestaat uit verschillende onderdelen die met elkaar gelinkt zijn, met name:

1. een web-quest;
2. seminaries;
3. school-bedrijfscontact;
4. studiekeuzebegeleiding.

Het is de bedoeling dat scholen intekenen op het project en de 4 onderdelen doorlopen en dit liefst in de vooropgestelde volgorde. De vier onderdelen worden wel als even belangrijk beschouwd. Indien de school de vier onderdelen in één schooljaar doorloopt kan ze aanspraak maken op een financiële vergoeding van 1000 euro.

De organisatie van het project is als volgt geregeld:
KVIV staat in voor de uitvoering van de web-quest, het school-bedrijfscontact en de studiekeuzebegeleiding en voor de coördinatie van het project. KVIV en de Vlaamse overheid hebben voor de uitvoering van dit deel van het project een kaderovereenkomst d.d. 19.08.2008 afgesloten die zowel, de plichten in hoofde van KVIV vastlegt, de financiële betrekkingen tussen beide partijen regelt, als de wijze van rapportering e.d. bepaalt. Een addendum d.d. 21 04 2009 werd aan de overeenkomst gehecht en regelt o.m. de verlenging van het project met drie maanden. De kaderovereenkomst loopt dus af op 30 juni 2011.[1]

[1] Daarnaast is er voor de eerste twee jaar jaarlijks een ministerieel besluit die de toekenning van de subsidie aan het KVIV vanuit de Vlaamse minister van Wetenschap regelt. Voor het derde jaar wordt de subsidie geregeld via een Besluit van de Vlaamse regering. Vanuit onderwijs wordt er jaarlijks een ministerieel besluit opgemaakt.

Het resterende onderdeel van het project, met name de seminaries, werd door het Agentschap Ondernemen[2] via een openbare procedure toegekend aan Karel Uyttendaele bvba.

1. Aanleiding voor de evaluatie

De bovengenoemde kaderovereenkomst tussen KVIV en de Vlaamse overheid stelt in artikel 19 dat:

"Uiterlijk op 31 januari 2011 wordt de uitvoering van deze kaderovereenkomst geëvalueerd door een externe consultant met inbegrip van een bevraging bij de leerkrachten van de deelnemende scholen en de deelnemende leerlingen. Voor de uitvoering van deze evaluatie zullen de minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de minster bevoegd voor wetenschap, innovatie en economie in overleg met het dagelijks bestuur nadere modaliteiten bepalen."

Deze kaderovereenkomst werd via Addendum 1 op d.d. 21.04.2009 aangepast. Het addendum wijzigt in bovenstaand artikel de datum voor de uitvoering van de evaluatie naar uiterlijk 30 april 2011.

De evaluatie van "De wereld aan je voeten!" die in dit plan van aanpak wordt voorgesteld, is geen louter administratieve evaluatie maar heeft de ambitie om inhoudelijk dieper te gaan.

De resultaten van deze evaluatie kunnen bovendien een basis vormen voor de beleidsvoorbereiding wat betreft het beleid op de verschillende vlakken.

De evaluatie zal zo snel mogelijk worden opgestart en hoofdzakelijk in de eerste maanden van 2011 worden uitgevoerd.

2. Beleidscontext

Beleidscontext
Het project De wereld aan je voeten! kadert in uiteenlopende doelstellingen van de Vlaamse overheid met name:

- het stimuleren van (internationaal) ondernemerschap;
- het versterken van het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap, techniek en innovatie;
- de begeleiding van jongeren naar een bewuste studie- en beroepskeuze en meer in het bijzonder het verhogen van de instroom in wetenschappelijke en technologische opleidingen.

Ook vóór dit project was er al samenwerking tussen verschillende Vlaamse ministers op het vlak van wetenschap en techniek in het onderwijs.
Zo werd het project "Techniek op School voor de 21ste eeuw" (TOS21) dat zich richtte op het aanleren van technische geletterdheid van 2,5 tot 18 jaar, al vanaf 2004 ondersteund door de Vlaamse minister van Onderwijs én de Vlaamse minister van Wetenschap en Innovatie. Het samenwerkingsverband tussen beide ministers betreffende TOS21 werd in 2008 bovendien verder gezet voor een periode van 2 jaar.
Ook tussen de Vlaamse minister van Economie en Ondernemen en de Vlaamse minister van Onderwijs was er in het verleden al samenwerking betreffende verschillende projecten. Het

[2] Toen nog Agentschap Economie

Actieplan Ondernemend Onderwijs, waarin o.a. de Ondernemersklasseweek en de Brugprojecten Economie - Onderwijs kaderen, zijn hier voorbeelden van.

"De wereld aan je voeten!" wordt in de verschillende beleidsbrieven[3] gelijkaardig aangehaald, weliswaar met nadruk op verschillende specifieke accenten afhankelijk van het beleidsdomein.
Vanuit het wetenschapsbeleid en ondernemerschapsbeleid wordt er specifiek verwezen naar de doelstellingen om jongeren van de derde graad ASO en TSO te motiveren om bij hun studiekeuze voor het hoger onderwijs te kiezen voor opleidingen die aanzetten tot beroepen in wetenschappen en technologie en tot internationaal ondernemerschap.

Vanuit onderwijs wordt er bijkomend verwezen naar de ontwikkeling van didactisch materiaal en een interactieve website. Daarnaast wordt de aandacht gevestigd op de specifieke tussenkomst van onderwijs wat betreft de kosten die de leerlingen in het kader van dit project maken.

Vanuit wetenschapsbeleid (departement EWI) wordt jaarlijks een subsidie van 162.700 euro toegekend aan KVIV voor de uitvoering van het project
Het departement Onderwijs voorziet in het eerste jaar is maximaal 146.000 euro, in het tweede jaar maximaal 149.000 euro en in het derde jaar maximaal 139.000 euro voor het project.
Tot slot is er vanuit ondernemerschapsbeleid (AO) een totaal budget van maximum 205.590 euro voor de drie jaar voorzien.
Voor de drie jaren samen gaat het dus over een maximale financiële tegemoetkoming van 1.127.690 euro van de Vlaamse overheid voor het geheel van het project.

Het dient opgemerkt dat de tegemoetkoming performantie-gedreven is waardoor het mogelijk is dat niet het gehele hierboven vermelde bedrag wordt uitbetaald.

3. Doelstelling(en) van de evaluatie en het beoogde resultaat

De evaluatie heeft o.a. tot doel na te gaan in hoeverre het project de eigen doelstellingen én de doelstellingen die de Vlaamse overheid met de ondersteuning van dit project nastreeft, heeft bereikt.
Daarnaast wordt nagegaan in welke mate dit initiatief past in het algemene beleid betreffende de wetenschapscommunicatie, de stimulering van ondernemerschap en onderwijs.

De beoogde resultaten van de evaluatie zijn:

- SWOT-analyse van het project;
- een analyse en beoordeling van de bekendheid en het bereik van het initiatief en de mate waarin zowel de eigen doelstellingen als deze van de overheid worden bereikt;
- een financiële analyse en beoordeling;
- analyse en beoordeling van de effecten en de impact van het initiatief;
- conclusies en aanbevelingen (zowel betreffende de toekomstige werking als betreffende de ondersteuning door de Vlaamse overheid en manier van inschakeling in het beleid).

[3] Beleidsbrief 2009 Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel.
Beleidsbrief Onderwijs en Vorming 2008-2009. Een tienkamp voor gelijke kansen: waar staan we?

Deze resultaten zullen worden gebundeld in een eindrapport.

4. Bepalen van de krijtlijnen/draagwijdte van de evaluatie (can/will (not) do)

Voor de evaluatie van de Wereld aan je voeten zijn de volgende gegevens ter beschikking:

- Beleidsnota's en -brieven beleidsdomeinen;
- Nota en Besluit Vlaamse regering 13.06.2008
- Initieel Projectvoorstel
- Kaderovereenkomst en addendum aan kaderovereenkomst;
- Verslagen vergaderingen Stuurgroep/dagelijks bestuur;
- Jaarlijkse werkplannen;
- Stukken die de toekenning en uitbetaling van de subsidies regelen
    - Documenten i.v.m. advies IF
    - Documenten i.v.m. begrotingsakkoord
    - Documenten i.v.m. jaarlijkse uitbetaling
    - Ministeriële besluiten 2008-2009, 2009-2010
    - Besluit van de Vlaamse Regering 2010-2011 (nog niet goedgekeurd)
- Jaarverslagen met o.a.
    - Terugblik per deelproject: gehaalde resultaten en verkregen feedback van de deelnemers;
    - Resultaten wat betreft de operationele doelstellingen;
    - Resultaten van het uitgevoerde tevredenheidonderzoek bij de deelnemers;
    - Overzicht van uitgaven en inkomsten.
- Specifieke documenten betreffende de overheidsopdracht voor het luik "seminaries" van "De wereld aan je voeten!"
    - Bestek;
    - Offerte;
    - Documenten i.v.m. advies IF;
    - Gunningsbeslissing.
- (Eventuele) extra gegevens verzameld door middel van een bevraging (van de doelgroepen);
- Informatiemateriaal: brochures, foto's, posters, …;
- Digitaal: de website met alle informatie (ook evaluaties door leerlingen en leerkrachten) www.dewereldaanjevoeten.be en de trimestriële nieuwsbrieven.

Aantal randvoorwaarden:

Inhoudelijk:
Het project "De wereld aan je voeten!" wordt in deze evaluatie als één geheel beschouwd. Alle verschillende onderdelen worden geëvalueerd en er wordt steeds afgetoetst aan de verschillende beleidskaders.

Financieel: De middelen die vrijgemaakt worden voor een evaluatie staan zo veel mogelijk in verhouding tot de financiële impact van het voorwerp van de evaluatie. Voor dit project betekent dit dat er een budget van maximaal 50.000 euro (inclusief BTW) ter beschikking is voor de evaluatie.
Deze middelen zijn beschikbaar bij het departement EWI. Bij Onderwijs zijn er geen middelen ter beschikking.

Juridisch: De kaderovereenkomst tussen KVIV en de Vlaamse overheid stelt in artikel 19 dat de uitvoering van de kaderovereenkomst geëvalueerd dient te worden door een externe consultant. Deze evaluatie dient volgens dit artikel minstens ook een bevraging bij de leerkrachten van de deelnemende scholen en de deelnemende leerlingen te bevatten.

Timing: De evaluatie zal plaatsvinden van eind 2010 tot eind maart 2011. Om voldoende tijd te geven voor de beleidsvoorbereiding wat betreft een eventueel nieuw project is er voor gekozen de evaluatie af te ronden tegen eind maart 2011.

5. Bepalen van de evaluatievragen

Onderstaande evaluatievragen komen aan bod.

- In welke mate past dit initiatief in het algemene beleid over de periode waarin het project loopt zowel betreffende de ondersteuning van (internationaal) ondernemerschap, het stimuleren van wetenschap en techniek en studiekeuzebegeleiding?
- Wat is de meerwaarde van het initiatief voor het beleid? Zijn er mogelijke alternatieven? In welke mate is het project uniek en in welke mate sluit het aan bij bestaande initiatieven?
- In welke mate was er nood aan dergelijk project? Uit welke basis is het project ontstaan?
- Welke procedure is aan de beslissing van ondersteuning voorafgegaan? Welke meerwaarde heeft deze procedure en de wijze van ondersteuning (combinatie subsidie en overheidsopdracht, detachering)?
- Wat is de meerwaarde geweest van de koppeling van de verschillende onderdelen aan elkaar? Wat is de meerwaarde van de koppeling van het luik ondernemerschap (overheidsopdracht van AO aan Karel Uyttendaele) aan/binnen het project van het KVIV? Zouden deze vier onderdelen ook los van elkaar kunnen functioneren?
- Wat is de tevredenheid bij de verschillende doelgroepen over hun deelname (opgesplitst per onderdeel)?
- Welke zijn de effecten van het initiatief bij de verschillende doelgroepen?
- In welke mate slaagt het project in zijn eigen doelstellingen?
- Wat zouden de gevolgen zijn indien er geen dergelijk initiatief (geweest) zou zijn?
- Wat zouden de gevolgen zijn indien de Vlaamse overheid dit initiatief niet (meer) zou ondersteunen?
- Is er binnen de onderwijswereld een draagvlak om het project op te nemen in de vaste lesuren, curriculum (en niet als vrije ruimte invulling)? Is er binnen de bedrijfswereld een draagvlak om al dan niet kosteloos medewerking te verlenen aan dergelijke projecten?
- Welke zijn de sterke/zwakke punten van het project rekening houdend met de verschillende beleidsdoelstellingen? Welke aanpassingen zijn gewenst om het project te verbeteren?
- Wat is de (evolutie van de) totale effectieve kostprijs van het project (globaal en in functie van het aantal deelnemers)? Wat is binnen de totale kostprijs van het project het aandeel van de Vlaamse overheid?
- Zijn de voorziene middelen voldoende gebleken voor de uitvoering van het project zoals gepland? Waaraan zijn de beschikbare middelen besteed? Verliep dit volgens de

oorspronkelijke planning of zijn er wijzigingen opgetreden omtrent de besteding van de middelen in de loop van het project?
- Hoe bekend is het initiatief en wat is het bereik er van? Hoe werd hier rond gecommuniceerd en wat was de kwaliteit hiervan?
- Welke zijn de elementen in de inhoudelijke en financiële verantwoording in het project t.a.v. Vlaamse overheid?
- In welke mate heeft het performantie-gedreven aspect van de financiële ondersteuning een invloed gehad op de algemene werking?
- Hebben de in het project voorziene stimuli voor de bedrijven en de scholen hun doel bereikt?
- Op welke manier werd/wordt de performantie van het project gemonitord? Was deze adequaat? Zijn er andere en betere indicatoren te bedenken? In welke mate geven de gebruikte indicatoren een goed beeld over de performantie?
-

6. Bepalen van de onderdelen van de evaluatie en de methodologie

Deze evaluatie is een ex-post evaluatie. De resultaten van deze evaluatie kunnen bovendien een basis vormen voor de beleidsvoorbereiding wat betreft het beleid op de verschillende vlakken.

De evaluatie zal bestaan uit twee grote luiken: een kwalitatief en een kwantitatief. Voor de uitvoering van beide luiken zullen verschillende methoden worden gebruikt:

- Deskstudie (gebaseerd op alle beschikbare documenten).
- Bevragingen van de verschillende doelgroepen om de tevredenheid, het effect en de impact van het initiatief te kunnen bepalen.
  Er worden verschillende bevragingen voorzien.
  In de eerste plaats is er een bevraging van leerkrachten voorzien. Er dient hier een onderscheid gemaakt te worden tussen deelnemende leerkrachten en niet-deelnemende leerkrachten.
  Hierin dient o.a. gepeild te worden naar de (veranderende) attitude t.o.v. wetenschap en techniek, en (internationaal) ondernemerschap, de bekendheid van het project, de appreciatie van het project (opgesplitst in de verschillende onderdelen), profiel van de deelnemende en niet-deelnemende leerkrachten, de reden van deelname of niet-deelname.
  Daarnaast is er een analoge bevraging van de deelnemende leerlingen voorzien.
  Eventueel kunnen er ook bevragingen georganiseerd worden bij deelnemende en niet-deelnemende bedrijven. Hierin kan gepeild worden naar de reden voor deelname of niet-deelname, de appreciatie van het project.
  De voorgestelde bevragingen in het kader van deze evaluatie dienen in ieder geval afgestemd te worden met de bevragingen die al tijdens het project werden uitgevoerd. Op basis van de al beschikbare gegevens kan ervoor gekozen worden bepaalde bevragingen niet of anders uit te voeren.
- Interviews met de organisatoren van het initiatief;
- Interviews met derden waarmee een samenwerking aangegaan werd;
- Interviews met de dossierbehandelaars.

De evaluatie zal worden opgevolgd door een werkgroep. Deze werkgroep bestaat uit volgende leden:

- Els Vermander als verantwoordelijke voor dit evaluatiedossier binnen het departement EWI;
- Liselotte De Vos als inhoudelijk verantwoordelijke binnen het departement EWI;
- Hans Kinoo als inhoudelijk verantwoordelijke binnen het AO;
- Luc Van Praet of Eric d'Hooghe als inhoudelijk verantwoordelijke binnen het departement Onderwijs en Vorming
- Pierre Verdoodt, afdelingshoofd Strategie en Coördinatie van het departement EWI.

Timing

De timing hieronder opgenomen, werd vastgelegd op 10.11.2010 in overleg met het voorwerp van evaluatie.

- September-medio oktober 2010: Voorbereiden en uittekenen evaluatie: dit omvat het uitwerken van het plan van aanpak door de werkgroep;
- Medio oktober: overmaken van het ontwerp plan van aanpak aan de drie bevoegde ministers;
- Begin november 2010: Informeren van / overleg met het voorwerp van de evaluatie betreffende een aantal essentiële onderdelen van de evaluatie zoals timing, verwachte inbreng, uitvoering van de evaluatie, verloop van de evaluatie;
- Begin november 2010: Initiëren aanbestedingsprocedure;
- Eind november 2010: Toekennen opdracht geïnitieerd door aanbestedingsprocedure;
- Begin december 2010: Start uitvoering opdracht;
- Begin maart 2010: Oplevering ontwerp van eindrapport;
- Medio maart 2010: Verbetering materiële fouten (i.s.m. voorwerp van de evaluatie);
- Eind maart 2010: Oplevering eindrapport;
- Eind maart 2010: Overmaken rapport(en) aan betrokken partijen.

7. Informeren van en communiceren met het voorwerp van de evaluatie en alle (betrokken) stakeholders (betreffende de uit te voeren evaluatie)

Op 10.11.2010 vond een overleg plaats tussen de stuurgroep van het voorwerp van evaluatie en de werkgroep van de evaluatie.
Het dient opgemerkt dat de vertegenwoordigers van het departement EWI, het departement Onderwijs en Vorming en van het AO binnen de stuurgroep van "De wereld aan je voeten!" dezelfde zijn als een deel van de leden van de werkgroep van deze evaluatie.

In dit overleg zullen de grote lijnen van dit plan van aanpak besproken worden.
Onderhavig plan van aanpak is inmiddels goedgekeurd door de verantwoordelijke entiteiten binnen EWI en door de andere betrokken entiteiten, en is gevalideerd door de verschillende kabinetten op 29.10.2010.

Volgende stakeholders worden in dit kader onderscheiden:

- De scholen: directies en leerkrachten;
- Leerlingen;
- Het bedrijfsleven: deelnemende bedrijven en niet-deelnemende bedrijven;
- Eventuele sponsors.

Er vindt geen aparte gerichte informatieronde plaats t.a.v. deze stakeholders, wel is er reeds een bevraging van de stakeholders gepland.

Doelgroepen van het initiatief:
Het initiatief kent verschillende doelgroepen.
In de eerste plaats zijn de leerlingen van de derde graad ASO en TSO een belangrijke doelgroep.
Daarnaast zijn ook de leerkrachten maar ook de directies een doelgroep van het project.
Tot slot zijn ook bedrijven een doelgroep van het project.

8. Uitvoering en procedureel verloop van de evaluatie

Voor de evaluatie zal een beroep worden gedaan op een consultant.
De consultant zal worden aangesteld via een aanbestedingsprocedure. Het is de bedoeling betreffende procedure de eerste helft van september 2010 op te starten. De afdeling Strategie en Coördinatie (S&C) van het departement staat in voor het geheel van (de afhandeling van) de aanbestedingsprocedure van de opdracht van de consultant. Dit omvat zowel het voortraject, de eigenlijke aanbestedingsprocedure als de opvolging van de uitvoering van de opdracht.

Evaluatie met voornamelijk gebruik van externe expertise

Er zal een aanbestedingsprocedure opgestart worden voor de uitvoering van deze evaluatie. Dit is zo bepaald in de Kaderovereenkomst art. 19. Gezien de verwachte omvang, zal gekozen worden voor de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.
Aldus zal voor de opdracht een bestek worden opgemaakt op basis van dit plan van aanpak..

9. Gebruik en verspreiding van de resultaten van de evaluatie

Het eindrapport betreffende de evaluatie wordt (door S&C) in hard-copy bezorgd aan de minister, de inhoudelijk bevoegde entiteiten en het voorwerp van de evaluatie.

Voor meer informatie omtrent het gebruik en verspreiding van de resultaten wordt verwezen naar de communicatiestrategie zoals uitgewerkt door het departement EWI (www.ewi.vlaanderen.be/beleidsevaluatie).